

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлян. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 8-00 зол.
Чвертьрічне 19-00 „
Піврічне 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол., Швейцарії 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Велике льосування премій для передплатників „ДІЛА“,

які вирівняють залежності і вплатають передплату згоди за час до кінця червня ц. р.

Бдижацята премія. Шкірки на футро

вартости зол. 150.— до вибору у фірмі:

ПРОМИСЛОВО-ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА „ХРОМ“,

Львів, вул. Руська ч. 20.

Дважацята премія. Взуття мужеське, жіноче, дитяче,

вартости зол. 100.— до довільного вибору або на замовлення у фірмі: І. Чорній і О. Беряк, Львів, Руська 3.

ТУТКИ (звійки)

Morgwitan

з найшляхотнішого сирівця

Чому Київ має стати столицею Радянської України?

До англійської преси пишуть з Москви, що в короткому часі, бо вже пізній осінь, буде перенесена столиця Радянської України з Харкова до Києва. Офіційно пояснюють перенесення тим, що Київ має більш центральне положення, ніж Харків та краще налягає до адміністративних ліній, а крім того Київ лежить у річковій смузі, яка на Україні грає найважливішу роль.

Тимчасом англійська преса пояснює перенесення столиці політичними причинами. Радянська влада хоче навіязати тісніші взаємини з Польщею, а Харків трохи за далеко від польської границі, тому й переносить столицю до Києва. Це малаб бути одна з головніших причин. (УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Тайна конференція британських адміралів та полководців у Сінгапор.

До Сінгапору скликали на тайну конференцію головних полководців та командантів ескадр на Далекому Сході. Конференція почалася в середу 24. ц. м. і триває тиждень. У ній беруть участь адмірал сер Фредерик Дразз, головний командант ескадри в Китаю, він є також і предсе-

дником конференції, генерал Олфілд, командант військ у Малайї, віце-адмірал Дж. Ф. Гейл з Австралії, командант Бурдніс Вотсон з Нової Зеландії та генерал Валлеї в Англії. (УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Справа вбивства Дуки.

В Бухаресті оголошено список осіб обвинувачених у співучасті у вбивстві прем'єра Дуки. Переліком потягнені до відповідальності безпосередні замахувачі, отже Константинос, Делімач і Караміа. Державна прокуратура вимагає для Константиноса довічного ув'язнення, а для обох його співучасників по 20-літ примусових робіт. Крім того є обвинувачений провідник „Звільної Гвардії“ Кодряну, що б являється одним з найважливіших діячів револю-

ційного руху, професор університету і директор інженерної „Каландерал“ Крайніч, професор університету і редактор щотижневика „Універсала“ Попеску, а також редактор щотижневика „Културал“ Ракочінеску. Акт обвинувачення закінчує ім'ямом проти безпечки держави і передбачає по 8-літ примусових робіт. Потім обвинувачений є бувший посол і член „Звільної Гвардії“ Родос і директор часопису „Културал“ Попеску, який обвинувачений в тому, що він був одним з діячів, які вбили Дуку.

10. II. 1934

10. II. 1934

Великі Вечеринці Медиків

у салях „Народнього Дому“

Центральний Кооперативний Банк

У ЛЬВОВІ

(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15),
приймає вкладки ощадності.

Конто ПКО. ч. 143.467.

Чи маєте вже

Новий Самоуправний Закон

Якщо ні, негайно замовте його в Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10.

(Ціна тільки 40 сот. Почтова пересилка 15 сот.)

Читальня, Клуб „Р. Ш.“, Кооператива.

що не передплачують „Діла“, кривдять себе і своїх членів, бо через те вони позбавлені інформації з першого джерела. Якщо одній установі це не під силу, нехай заперує „Діло“ до спілки з другою. — Не сміє бути у нас народньої установи, яка не заботувала би для своїх членів „Діла“!

Польща має нову конституцію!

Львів, 27. січня 1934.

Дві полії закінчили вчора польську прихильну опінію. Дві полії транслирували вчора — одна з діями закордонної, друга внутрішньої політики. — і справді не відомо, котра з них відіграє в історії Польщі більшу роль. Передположемо у Варшаві підписано пакт неагресії поміж Польщею і Німеччиною, важливістю на 10 літ. і таким робом на 10 літ усунуто з відносин між ними проблему територіального спору та змогли звільнитися між ними на той час воювати таку кооперацию, яка той спір тривко вирішила би. З того погляду польсько-німецький пакт неагресії має величезне значення, якого далекосіяності нині годі навіть опініти. Ця темі присвяtimo теж опіному увагу. Нині суспільним на полії другий, таємнотеру внутрішньої; ухвалення в союмі нової конституції.

Прийшла пора як трітій з ясного неба для всіх так, які навіть манили себе надією, про безсмертність дотеперішніх релігійних спроб та які кооперативно боролися конституції старої. У короткому житті, який містимо на іншому місяці, передали від того будь-що-будь для Польщі історичного населення союму, яке історичним стало усяпереч усім сподіванням самої санції, котрій і не спалося зреабілітувати шовалі своїх релігій так швидко і так гладко. Гротесковий характер вигвореної ентузіяції полягає в тому, що ніхто інший, як лише сама польська опозиція віддала всі аргументи в руки клубу БВ та змогла звільнити йому перевести аміну конституції в най-більш формальний опіні. „Вмівна конституції може бути переведена лише в присутності повнозаконної законної половини послів, чи членів сенату, більшості двох третіх голосів“. Опіні опозиції була в цифровому укладі соймових слів: клуб БВ не творив двох третин союму і не міг їх в ніякий „артистичний“ спосіб зібрати. Це була найбільша драма на „співній“ санції при останніх виборах і одиниці радіоний дунит для опозиції. Через те й кружляди віддавали різні поголоски, яких то спосібів уживе влада, щоб в дві рішення голосування затримати повнозаконні засідання союму таке чиєсь опозиційних послів, яке дає доб перевагу 2/3 клубові БВ. Демонстраційна реперсія польських опозиційних послів миттю підсувала думку санційним опінілістам від соймового регуляміну, щоб вигористати ворожні закони сенату, ІНО, ХД, ННР і людювці для переведення дискусією зміни конституції. Титулатуру „Конституційні теан“ перемішували на „Конституційний закон“, хочли теж паввали „артикулами“, аргументали, що неспірібно аюолошувати конституційного внаєку на 15 днів перед голосуванням, бо він був аюолошувати три роки тому; застосували арешті забуту точку регуляміну, яка допускала можливість, що в деяких випадках не треба роздавати поклам друку. Переставлено порядок нарад і переведено всі три голосування. Вся процедура червала біляка хитали. Польські опозиційні послів до краю есентенені й перевалені, допівувались про доконаний факт у кулуарах союму під управління, які — експланні свою вагу — востали надалі засідали на селі нарад і сліві голосували

проти нової конституції. Польська опозиція сама поминалась у дурні і санція мала повно право тріумфувати „нового тріумфу“, який виник з опозиції в поле.

Не формальна старінка справи, яка дає хіба тому до міркувань про нову бездарність польської парламентарної, правої і лівої, опініції, ту бездарність, яка так яскраво проявилася і при виборах і в справі берестейської афери, та востали в безкоштовний релігійний, починаючи від травня 1926 року і „аюолошувати“ травневого перевороту“, яку опозиція перевела своїми головами — собі на погубу. Шовчана (до польської „капати“) яка вчора так опінічно „дзвонилася“ клубу БВ, дає теж тому до ширших міркувань на тему справинного банкрутства польського парламентаризму, що проявляється не у капейних доктринах демократизму, а в дегенерації чільних оборонців тієї доктрини: слабкість ідеї не проявляється у тому, що вона капейка, тільки тому, що вона втратила атракційну силу, перестала своїх прихильників захоплювати і гини через їх власну неадекватність і неадекватність. Вчорашня „демонстрація“ оборонців давнього парламентарного польського конституціоналізму, яка полягала на тому, що пн. людювці й неспеси вчолошили кілька тріумфів фраз: заповідні „боротьбу всіми засобами“, надігли мерщій ідеї та реалізація по місцевих наварях, щоб потім на міліті з навантажених газетних долатків дозвільтеся про полії у союмі, — таке „зацікавлення“ справою „оборони“ загроженої демократії дискредитує і оборонців і саму справу.

Але все це теоретичні міркування, які не змінюють факту, що Польща відмовилася від учора й формально від демократичного парламентарного устрою та прийняла устрій, в якого підставі лежить делікатна формула „акріплення державної влади“ та який по суті в естріфікацією влади одного санційного табору.

Вриваємо зі системою парламентарного правління“ вплив учора й, Пар. Парламентарне правління в Польщі справді не національною золотими буквами і ми, українці, теж не маємо причини сипати на голову полії з приводу його похорону. Але й факт естріфікації диктатури одної партії не може в українців викликувати захоплення — після близько 8-мілітій „правління“ вислідів правління тієї партії у ділянці національної політики.

Ціна нафти в СРСР. І за кордоном.

Населення Радянщини дуже болючо відчуває недостачу нафти та інших нафтичних продуктів. Їх майже немовливо дістати. Невдавно радянська влада видала декрет (проголошений в часописі „За Індустріалізацію“ в дні 24. м. м.), в якому подано офіційні ціни нафтичних продуктів для колективних господарств та підприємств.

Щоби вказати на різницю домашніх цін та цін, за які Радянщина продає нафтові продукти за кордоном („капіталістичним“ державам!), поміщуємо на „Додаті Телеграфом“ коротеньку статистичну таблицю:

ФІРАНКИ, КОВДРИ, ПОСТІЛЬ

від найнижчих до найвищих

ВІРІБНЯ

ВАНК, Марійська Площа ч. 6.

Не ми були оборонцями попередньої, ніж то „найліберальнішої“ польської конституції! Намамі ми були в неї вічно, явно і славно, плаваючи на її засадничо вороже супроти української, яким була її засадничо націоналістично-однородної, ецентралізованої і аюолошуваної держави. „Ми, старі польські“ — тим першими словами характеризувала себе „старша“ польська конституція, твор прар. Дубаєвича: тільки польський нарід в державі української частини її населення, а всі інші національні групи спинаються до ряду „меншин“ без заповнення їм прав, приналежних національним „колективам“. А коли притаємо, як у практиці виглядало застосування старих конституційних точок про рівноправність громадян без різниці національності й віросповідання — не маємо ніякої причини відтягати від участі у хорі „вічав“ за її пам'ять...

І при всьому нашому демократичному погляді не закриваємо очей на те, що, які перемішувалися у свіді, які безперенно мають свої бокі джерела та на які покликувалися п. Пар. Але п. Пар казав, про кріау демократії, про аюлошувати лібералізму, про аюлошувати умови для співпраці виконавчого, законодавчого і репрезентативного чинників державної влади, про потребу кращого функціонування державного апарату. Брав під увагу різні моменти, не тільки одного: національного укладу населення Польщі. І в підставу нової конституції лави у ще більший мірі, ніж раніш, засада національної однородності польської держави. Що казав п. Пар не вважає за відповідне хоч би навіть для декоративної влади про 5-ту частину цілого населення держави, якою в українці. Тільки жиди востойлися тієї „ласки“: хай їм вище в аюолошувати...

І те повне аюолошувати національного складу держави, те еліне наслідкування фальшивих чужинських устроях воорів, в тем саму первородним гріхом, який тяжів на новаріані конституції і пімститься і на новій.

ФЕІЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 29. СІЧНЯ 1934.

ЯРОСЛАВ ГОРДИНСЬКИЙ.

Про себе і нову поезію.

(Слово на вшорі роздачі літературних премій.)

Мені особисто досить рідко доводиться виступати. Та бувають ситуації, коли відмовитися годі: в час, коли ми ще не доросли до рівня нобелівських нагород, притишуємо наше сумління своїми мадами. Це трохи незручно для нагородженого, бо noblesse oblige і коли такий починає говорити, публіка дивиться на нього мов на який дивогляд і жде, щоб йому з рота видетіли золотокрилі голуби глибокодумних слів. Як особисто рідко беру участь у т. зв. поважних розмовах, мабуть тому, що вони повині невідомого гумору, як та промова Берента на отворенні Польської Академії Літератури, де слухачі в антрактах поміж однією й другою дрімотною неважно вдовали дуже поважних, старанихся надаренню зловити сенс промови шановного акалеміка. Отже коли розмова сходить і на поважні речі, що шкодить сказати між ними й дещо веселого, як каже Гораній? Чейже кожен спосіб висловлюватись добрий, окрім нульового. Та у нас взагалі вважають, що є такі речі, про які можна говорити лиш у поважному тоні, а т. зв. шовізм (від Беренарда Шона), що не кожен а глумом, а лиш із тонкою іронією й одверто говорить про все: про музичні сплади, про мораль, про величезну

людей і такі простих каналів, про національні святості, про сексуалізм, про парламент і про останній напрямок Пікасса, — той тон у нас досім незрозумілий і люди ні сіло ні діло ображаються, так, мов би ми втручали в їх родинні аюолошувати.

Та годі, — вертаймося до літератури і аюолошувати будини поважні. Може трохи розчується, коли говоритиму про неї у зв'язку з мистецтвом, але нині проблеми усієї духової культури такі собі близькі, що годі обмежуватися до одної ділянки творчості. Ті самі ідеї, ті самі напівпрямі стають проблемою кожного свідомого мистецтва і найважливішою його метою стає передати асебічно те, що ми аюолошувати новою людиною, тією людиною, що, за Беренардом, проблематичним змістом своєї творчості ставить результат свого філософського міркування, яке є висловом мистецької інтуїції його особистості. Увесь конфлікт, що існує наприклад у ділянці мистецтва між нашими мистцями та громадянством, конфлікт, що належить настане незабаром і в нашій літературі на ті т. зв. розбіжності поглядів і незрозумілості теоричних питань — лежить у тому, що наші мистці хочуть іти паралельно із розвитком усього мистецтва в цілому світі, а значаючи його просто з джерел, до чого в нас громадянство не закло, беручи вже готову стандартизовану трансляцію даних напрямків з другої руки, від позаніжних ми розумів. Тимчасом сучасному мистецтву на стає царювати лиш націоналізм — ми аюолошувати проблеми у всій їх гостроті. І тут дійшло до такого парадоксу, що в нас, хотючи поаюолошувати для громадянства, топаємо проти ньо-

го боротися, проти його поглядів, що зрештою має нас свою традицію: Франко. Ось на цьому тлі й виростає увесь заклад, що його можна зробити сьогочасній нашій літературі, а це те, що вона занадто аюолошувалася до рівня загальності й хотючи всіх задоволити й нікого не дратувати — загубила свою справжню мету: підняти суспільність силою своєї переконливості до рівня своїх високих завдань. Забуте в нас тут більш як те, що мистецтво або література хочуть, щоб їх любили, але ніхт не годиться на подружжя. Інакше повстає цей жагрозаний стан, що його хтось злобний аюолошувати як любов до мистецтва, без взаємності.

Тепер декілька слів про те, що аюолошувати мене до презії. Причини тут зовсім неспадкові. У мистецтві ми, малари, маємо за собою вже велику виконану практичну й теоретичну роботу. Повстає деяке відпруження енергії і я, не аюолошувати зовсім мalarетва, повернувшись частини своїх сил і на літературу, де в аюолошувати раніше працював як теоретик нового мистецтва. Автім література в нас, мистців була коначна: ми не мали своїх ідеологів аюолошувати теоретиків і самі мусли халатися за перо, щоб пояснювати, боронити й розвивати свої мистецькі погляди.

Окрім цих складніших причин є ще й інші більш матеріальні характеру. Факт фактом, що сучасний український мистець може, аюолошувати коштовність його матеріалу, приналежати для свого мистецтва не більш як т. зв. навірні. Бо коли такі аюолошувати мистці, як у нас навірні, працюють лиш дорібно, не аюолошувати трагедія нашої літератури. А що аюолошувати про молодих, що аюолошувати до позай?

для незвичайно дешево. Чільніші радянські поети перекладають багато архивів європейської літератури і видавництва дають у перекладах навіть повне видання великих європейських письменників. На жаль, не можна там пізнати справжнього обличчя письменника і подати характеристику його діяльності тому, що офіційний більшовицький режим зводить уся літературу до агітки і визначні таланти (Тютчев, Рильський, Бажан) пішли наслідком на послуги офіційного режиму на велику шкоду українській культурі.

У нас же помітна дбайливість за формою і тенденція европеїзації. Можна ствердити і в Галичині відворот від народних мотивів і народної ритміки. Та в усіх творах, без огляду на літературний рід, переважає безсудовність. Авторі звертають до минулого, щоб там шукати сюжетів, цитують мемуаристів. Зокрема в Галичині літературний рух ослаб теж із матеріальних причин; нема покупок, видавництва падають.

На цьому ґрунті виростає щаслива думка літературної матороди у Т-ві письменників і журналістів.

Д-р Сімоніч пояснює мотиви, чому журі зупинилося на кількох преміях, замість одної головної матороди, як розуміло своє завдання і як його виконало. Після цього переходить до характеристики кожного з матороджених авторів та їх відзначених творів.

Цей імпровізований невеличкий виступ був дуже цікавий і жаль, що не було змоги записати його в цілості. Можливо, що д-р Сімоніч при якійсь нагоді скоже головні свої думки розвинути в окремій ширшій статті.

АВТОРИ МАЮТЬ СЛОВО.

Перший з матороджених авторів промовляв **Святослав Гордіньський**. Жаль, що його слабкий

орган і брак автики говорити не дав змоги всім почути яскраві його гостро актуальні замітки, які друкуємо окремо.

Другий з черги промовляв **Володимир Кравців** — коротко, виразно, ефективно. Говорити про свою творчість не хотів би, бо це значить говорити про свої глибокі почуття, а про ті авичайно не кажемо. Та коли вже йде про вплив на літературну працю, то найбільше завдячує власній. Там має самоту і нагоду пізнати людей у всій нагоді. На останню його збірку власність вплинула теж формально. Чотири кроки туди і назад сильно нагадували обмежені чотири рядки строфи. Призначення журі вважає призначенням не тільки для себе, але і для тих друзів, з якими ділять переживання і що на довгі роки залишилися у власній. Після двох збірок мав намір спрямувати свою енергію в інший бік, але власність знову привернула його до літературної праці. Хотів би, щоб наша нова література була живою і щоб чути було в ній кров сучасності. Як друга його збірка „Дорога“ була висловом його юнацьких почувань пластуна, а остання „Сонети і строфи“ переживання у власній так хотів би, щоб майбутня аматорала колись історію майбутнього покоління „Вінчить бажанням, щоб між нами...“ у день кріпавої розплати з широким серцем відгукнулася.

Степан Левицький прохав відчитати за нього (виправдовуючись вибором лікаря довше говорити) один розділ зі своєї повісті, над якою саме працює. Річ цю помістимо у черговому числі.

Після цього скарбник Т-ва Д. Паліть роздав матородженим коперти з призначеними преміями.

Настрій на селі приємний; почувається, що всі задоволені, що трапляється вини у нас так рідко.

Французький уряд перед кризою.

ПАРИЖ, 27. І. Політичні кола вважають положення уряду дуже критичним. Кабінет знаходиться в трудній ситуації наслідком інформації, які компрометують міністра справедливості Рейнальді. Розійшлася чутка, що прокуратор деп. Секвани задумує вислати до мієстерства справедливості урядника, щоб передбачувати димісію

реслухав міністра в справі, яка ведеться проти т-ва Гольдінг-Какадан.

ПАРИЖ, 27. І. ПАТ. Делегація соціалістичної групи під проводом Блюма повідомила прем'єра Шотана про становище групи у відношенні до міністра справедливості Рейнальді. Шотан згодився з депутатами, що треба міністра Рейнальді.

Український голос із 1911 року про містифікації у Сенкивеча.

Стаття д-ра С. Томашівського у „Неділі“, літературно-науковому додатку до „Діла“.

(Докінчення.)

„Не маю на думці займатися всіма героями Сенкивечевої трилогії, цієї виславленої „narodowej eposy“, подам тільки причинки до пізнання історичної реальності одного з улюблених автором героїв. Ви знаєте, очевидно, пана Яна Скішетуського з „Ogniem i mieczem“? Того римлянина й спартанця в одній особі! У ній бажав автор змалювати тип чистокровного поляка шляхтича-ziemiańszczyzny, лицарського, гарного, поважного, гаряче патріотичного й високо-культурного, так високо, що тої культури збуває йому повиї міхи й він несе її на Україну обдаровувати нею варварів... Він відбивав посягнута українську ділянку козакові й здобував побіжні Вишневецького безсмертність в обороні Збаража...

Хто ж був в дійсності пан Скішетуський? Між друкованими досі джерелами маємо (окрім коротенької згадки у Рулявського) дві звістки. Одна в листі познанського біскупа Шодарського з серпня 1649 р. така: „Товариш з обложеного війська Скішетуський, прибув до короля під Топорів; він сказав, що до середи або четверга могли ще наші боронитися, далі не... (тут про обсторонні сили). Той п. Скішетуський, убравшись до клопської, прийшов під козацьке військо до ріки, яку перейшовши, пілий день лежав в борі, а вночі пішов бездоріжжям до короля“. Друга звістка в листі львівського міщанина Кутевицького з 17. серпня 1649 р.: „Якийсь п. Скішетуський, товариш з під хоругви п. Галішівського, вийшов з челядником своїм в обложеного облогу й в пер-

кою відвагою, без огляду на своє здоров'я, зазнавши великих невигід через болота й води, відбиваючись від собак, що їх багато асудило шляху залягши на тропі, прийшов до облогу короля під Топорівом. Король прийняв його з великою прихильністю й любов'ю та обдарував його, так само канцлер коронний, і до сі зостає він у почесях... (далі зміст його донесення). Додавши до того кілька подробиць із рукопису використаного Кубалею (Obłożenie Zbaraża) про цього збараського смільчака, (що однак тут названий інакше — Стапковський), будемо мати все дотепер знане про цю фігуру. Та я можу подати одну дуже характеристичну подробицю про п. Скішетуського, яка що правда не зменшує вартості його відваги (хоч історик збараської облоги переконує нас, що перебрисав через козацькі війська зовсім не було трудно), однак в дивнім світлі ставить змагання самого Сенкивеча зробити із Скішетуського ідеальний тип польського шляхтича XVII в.

Холом польсько-козацької боротьби за Хмельницького цікавилася вся політична Європа, й багато уваги присвячувало українським подіям у Римі. Та ж це була між іншим боротьба православної релігії з католицькою, що дотеперішні успіхи уній дуже сильно підорвала. Отже арозуміла річ, що папський нунцій, який перебував у Варшаві, послав у Рим часті й докладні ревіліції про всі важні події й про своє власне відношення (а було воно дуже активне) до цих подій. Ті його донесення, оперті звичайно на урядових відомостях з першої руки, перекладалися старанно у Ватиканським архіві, містило багато інтересних річей до пізнання тодішніх політичних і воєнних справ, а серед них подібноється й одна подробиця про нашого п. Скішетуського, без сумніву вірна. От що писав він 14. серпня 1649 р. до Риму (перекладаю з італійського):

„З Топорова прийшли листи з 7. п. м., що... того дня прибув у королівський облог п. Скішетуський. Русин-схизматик (s. Skrzetuski Ruteno scismatico), що знайшовся в трудних обставинах між іншими панними та переміш-

Якими словами промовити!...

Якими словами промовити до вас, громадяни, що не сповняєте своїх обов'язків супроти рідної преси? Як розвинути вашу байдужість до українського друкованого слова, як зворушити ваше сумління, як ам'якшити ваше серце?

І яких засобів нам ужити, аби притягнути та привчати наших людей читати щодня свій щоденник? Примусу фізичного тут не може бути, але чейже істає якийсь моральний наказ! А той моральний наказ повинен мати хіба більшу силу, як примус фізичний, особливо серед ганчі недержавної, яка на своєму тернистому шляху до кращого завтра кує власними силами свою долю.

Зрозумійтеж той моральний наказ та приложіть і свою руку до розбудови „Діла“ у великий щоденник! Нехай кожний сповняє по силам свій обов'язок!

Гарне волосся за 3 хвилини через

SZAMPON- CZARNOGŁÓWKA-SUCHY

APTEKARZ DRANCZ I SKABISKO
коробка 2 зол. Аптека ДРАНЧ І С-ка, — ВЕЛЬСКО

крізь неприятели незвичайно хитро. Він умовився з начальником нашого війська, що буцїм то хоче втікати. Потім у величїм секретї заявив їм своїм слугам, також схизматикам, що буде корисніше й безпечніше для них усіх перейти до Хмельницького. Слуги обіцяли піти з ним. Таким способом прибув він до ворогів і задержався тут три дні. За той час мав змогу оглянути їх сили й пізнати їх найслабше місце. Опісля, передягнувшись за селянина, вихопився звідти без ніякої перепони та бічними дорогами й болотами, кілька разів у плаз, прийшов перед короля. Цей прийняв його, як належало, найласкавіше й обіцяв йому перше староство або уряд, що опорожниться, канцлер коронний передоїм його у власну одїж... (далі зміст його відомості).

Стільки нунцій Джованні де Торрес про Скішетуського, та це вже достаточо дає сконстатувати, що: 1) у відважїм будь-що-будь дії його не було нічого особливо героїського; 2) він був українець православної релігії, однак стояв не там, де 9/10 його земляків і одновірців (навіть дуже багато української шляхти), а там, де національні й релігійні протиники роздавали за заслуги вакантні урядові посади. Та не це тут важне, п. Скішетуський особисто мїг бути найсимпатичніший чоловік у світі, навіть його політичне становище не має в собі нічого надзвичайного — таких було більше! — однак це дійсно фатально, що якраз цього православного русина вибрав собі Г. Сенкивеч на першого героя своєї повісті й виідеалізував його як найкращий тип польського шляхтича. Він повинен рішуче каятися свого вибору.

Таких містифікацій з „Ogniem i mieczem“ дуже багато, так що вся повість разом із своїми товаришками то одна велика містифікація. Жаль тільки, що нею годяться міліони!

Ікс.

Студентський Баль

цих масиць не відбудеться, зате найбільшим пробоєм 1934 р. будуть безумовно

ПЕРШІ СТУДЕНТСЬКІ

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ

під гаслом „Студентство Рідній Школі в четвер, дня 8. лютого 1934, в сполучених салях Нар. Дому. Діє оркестр — Jazz Band — несподіванки.

Українські сервіси

проект арт. м. В. Дядинюка

по цінах дуже приступних
поручає одинока фірма

Олександр Онисько

у Львові, вул. Галицька 20.

Сьогоднішня декларація буде ратифікована, а документи будуть виміняні у Варшаві. Декларація обов'язує 10 років і оскільки ще буде на 6 місяців перед укладенням того часу відповіджена, певна буде дальша, однак оскільки можна буде її виповісти в кожному часі".

ГОЛОСИ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

БЕРЛІН, 27. I. ПАТ. Вся сьогоднішня преса містить на передових місцях урядовий текст польсько-німецької декларації, підкреслюючи перш усього мирний характер цього акту. Всі часописи зазначають, що політика націонал-соціалістичної Німеччини є тільки переходною фрагментом, але що умова не порушує в нім зобов'язань обох держав супроти інших держав, які не є спрямована проти когонебудь. „Фелькшер Beobachter" підкреслює, що новий польсько-німецький пакт запевняє обох країн почуття безпеки, залишаючи їм одночасно самостійність і вільне становище у зовнішнь-політичних справах.

Гутенберзький „Локаль-Анцайгер" пише, що пакт є святочним актом, який на довго, бодай на 10 літ рішатиме про польсько-німецькі взаємини. Всі проблеми мають розв'язуватися шляхом безпосередніх переговорів. „Дойтше Альг. Цтг." стверджує, що між Польщею і Німеччиною є кілька спірних точок. Відомо, що центр спорів лежить на польсько-німецькій границі та що від часу війни творить найбільшу небезпеку воєнного конфлікту. Тепер, після закінчення пакту, ця можливість віддаляється найменше на 10 років. Цю можливість піддано стерилізації. Тому, що поляки і німці мусять жити поруч себе, є надія узгодити ті хорі спірні місця після 10 років. Вкінці часопис висловлює надію, що торговельні переговори між обома державами доведуть до позитивного вислідку. „Фосіше Цтг." пише про пакт як про найважливіший політичний зворот у післявоєнному часі. Польсько-німецька декларація є подією, що торкається цілоти європейських відносин. Часопис запитує, який вплив зробить цей пакт на переговори, які ведуться тепер безпосередньо з Францією.

ФРАНЦУСЬКА ОПІНІЯ.

ПАРИЖ, 27. I. ПАТ. Агенція Авага оголосила вчора комюнікат у справі підписання польсько-німецького пакту про неагресію. Вістка про закінчення в Берліні цього пакту, що об'являється на 10 літ і має на меті консолідувати мир, не заскочила поінформованих політичних кол у Парижі. Умова наступила після комюнікату, оголошеного 15. листопада м. р., який говорив, що після першої стрічі Гітлера з міністром Ліпського французький уряд повідомив про переговори, які будуть продовжуватися в напрямі закінчення пакту неагресії. Французькі політики все відносилися прихильно до розвитку тих пактів і до всього, що могло утримати мир в Європі. Міродатні кола висловлюють задоволення, що Польща, союзна і заприятельна держава, починається до того мирного діла і зміцнює своє становище новими гарантіями безпеки.

УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

Х А Р І С

у Львові при вул. Корняків 3. (Нар. Дім)
Тель. 15-65

уважне похорони від найсприятливіших до най-вишуканіших; перепроваджує експедиції та поховання на провінцію власним санітарним авто.

Ціни найдешевші.

Для селан візит і візит безкоштовний.

Балканський пакт без Болгарії.

ВІДЕНЬ, 27. I. ПАТ. Віденське кореспондентське бюро повідомляє з Бухаресту, що з огляду на негативний вислід румунсько-болгарських переговорів у справі приступлення Болгарії до Балканського пакту в політичних колах думають, що підписання пакту, певна неспершу на кінець лютого, відбудеться в початку лютого в Бухаресті.

Неділя день відпочинку і розривки

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР
3-30 Гроші — та не все
7-30 Івар Крюгер

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ
3-30 Фотель 47
7-30 Но, но, Намета

В четвер, 1. лютого ц. р. у Великий Театрі прем'єра пєси Честертона

Чоловік, який був Четвергом

Хай живе Всеукраїнський Національний Конгрес!

Високоповажаний Пане Редакторе!
В перший день Нового Року Народний Комітет Українського Національно-Демократичного Об'єднання прийняв відповідальне рішення про скликання Всеукраїнського Національного Конгресу. Цей акт вважаємо першорядною національно-політичною подією.

Дозвольте з цього приводу через Ваш шановний часопис висловити Високому Народному Комітету наш щирий привіт і глибоку пошану та побажати якнайшкорошій реалізації цього всенародного діла.

Віriamo, що ціле світове патріотичне українство прийде Високому Народному Комітету з найбільшою допомогою до здійснення цієї ідеї і тим виконає свій святий обов'язок перед усім українським народом.

Зі свого боку готові прислужитися всім, що буде в наших силах, для цієї високої ідеї. Хай живе Всеукраїнський Національний Конгрес!

В згоді сила!

Подавали, 22. I. 1934.

17 підписів.

Вісти з „Рідної Школи“.

1. Унормування платностей на „Рідну Школу“ у Львові.

Дотеперішня ріжнорідність у платенні постійних щомісячних 1-процентових датків на „Рідну Школу“, які складають центральні установи та їхні службовики, показала непрактичною. Через те почавши від 1. лютого 1934 р. будуть сцентралізовані в касі Головної Управи „Р. Ш.“ всі 1-процентні місячні датки зі Львова для „Рідної Школи“.

Тому від 1. лютого ц. р. будуть українські установи у Львові та їхні службовики передавати свої складки просто до каси Головної Управи „Р. Ш.“. Одночасно з тим касуємо всі дотеперішні уповажнення, що управнюють інкасувати складки в установах. Про цю постанову повідомлені всі українські приватні й державні центральні установи та їхні службовики. Ця постановка не відноситься до всяких інших платностей на потреби „Рідної Школи“.

2. Рахунок дару на коляду „Рідній Школі“.

Пригадуємо всім Кружкам „Рідної Школи“, збірковим комітетам та іншим установам, що займалися збіркою дару на коляду для „Рідної Школи“ в 1934 році, щоб вже переслали до Головної Управи звідомлення з переведеної збірки.

Повітові Кружки „Рідної Школи“ і Повітові Союзи Кружків „Р. Ш.“ нехай допилюють, щоб звіти про цю збірку були повні і згідні з дійсним станом.

Якби з якоїсь громади дотепер не передали ще грошей з коляди, нехай зроблять це найдальше до кінця січня, бо Головна Управа мусять проголосити прилюдно вислід збірки. Зрештою не лицює, щоб в теперішньому часі, де „Рідна Школа“ має таку широку діяльність, найшлася така громада, що не буде у списку добродіїв „Рідної Школи“.

Головна Управа „Рідної Школи“.

Комуністичний конгрес у Москві.

МОСКВА, 27. I. ПАТ. Вчора відкрито на Кремлі 17-ий конгрес комуністичної партії СРСР при участі 2.000 делегатів, що заступають партійну організацію цілого Радянського Союзу. Поляу Сталіна на трибуні повитали зібрані бурхливою овацією. Інавгураційну промову виголосив голова народніх комісарів Мо-

готов. До президії конгресу увійшли м. і. Сталін, Молотов, Каганович, Ворошилов, Орджонікідзе, Калінін і Крупська, вдова по Леніні. З черги Сталін виголосив звіт Центрального Комітету. В часі промови, яка тривала 5 годин, Сталін був часто предметом овацій.

Роздача літературних премій.

ПРИСУТНІ ПРЕМІЮВАНІ АВТОРИ І ПРОМОВА СЕКРЕТАРЯ ТОВАРИСТВА.

Для 26-го ц. м. відбулись у салі „Бесід" товариські сходини з почину „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка“ для роздачі літературних премій, призначених за 1932 і 1933-ні рік. Сала повна. За довгим зеленим столом представники Ради Т-ва і члени журі. У першому ряді крісел нагороджені. Нема Ж. Процишина, що проживає у Бельгії, ві Галини Журби, що приїхала з листа висловлюючи, чому не може брати участі у вечорі. Із листа виходить, що авторка уявляла собі вечір як якусь маніфестаційну імпрезу, і через те ніяково їй було брати у ньому участь, тимчасом це були тільки скромні сходини для громади близької до літературних питань.

Вечір починає вступним словом секретар „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка“ І. Кедрич. Натякає жартівливо на щорічний церемонію при роздачі Ноблівської премії, де нагороду роздає шведський король і де при кожному лауреатові відносять прапор держави, до якої лауреат належить. Якби звичай із прапорами прийняти у нас, то звичайні ріжні соціальні пересвідчення наших нагороджених авторів, цей вечір міг би початись на салі демонстраціями, зовсім небезпачним як прелюдія. Після цього секретар оповідає про важливі моменти історії літературної премії і відчитує список жертводавців. Підкреслює заслугу при реалізації ідеї літературного фонду і нагороду члена Ради Т-ва В. Софронюка-Левинського та довіда трохи зупиняється на вимозі, яку вибране Радою журі поставило до Ради, щоб аміняти первісну умову:

1. головна нагорода і 2 премії. Закінчує виступом задоволення з успіху переведення цієї першої спроби ввести у нас щорічні літературні премії та висловлює переконання, що цей звичай прийметься у нас на постійне.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІТЕРАТУРИ І НАГОРОДЖЕНИХ.

Д-р Василь Сімович як голова журі дає зв'язний образ нашої літератури за останні роки. Характеристична риса галицької літератури та еміграційної літератури це історичні твори нашої буващини. Сільський побут в його найвищих обставинах нових письменників не цікавить, можливе, що нове село для них незрозуміле або мало доступне. Нема теж побутових драм ні повістей у роді Нечуя. Дрібна інтелігенція входить поволі в літературу, але теж мало; нема маркантишого твору з її життя ні з життя нашого духовенства, що довго стояло на чолі політичного та культурного руху.

Старші галицькі письменники, хоч ще живуть, поволі відходять від літератури. Означено на Радніській Україні бачимо великий розквіт лірики, що переходить теж в епіку, ширше закриває соціальну повість і оповідання. Нових щезає; можливе, що цьому винні нові обставини. Нема теж нової драми. Зате перекладна пра-

Фірма Михайло Галібей

Склад кав'яних печей і кухонь

Львів, Петра Скарги 3.
Телефон 81-83.

Філія:
Станіславів, Липова 1.

Як ББ. прийняло нову конституцію?

Короткий звіт з історичного засідання союму.

На черзі дня пленарних нарад союму 26. січня п. р. стояв як перша точка звіт конституційної комісії з ходу праці над внеском Клубу ББ у справі зміни конституції. Таке постановлення справи зміни конституції викликавало в опозиції сумніви формальної природи, бо ж річ не йшла тут про конкретний законопроект, але про щось посереднє: про познайомлення союму зі станом цієї справи на конституційній комісії, сфінансованим покищо у відомих конституційних тезах віце-маршала Цара, які комісія прийняла на засіданнях 11. і 18. січня п. р. Рішення комісії звучало: „Комісія приймає тези зголошені генеральним референтом та признає їх за підставу даної праці над редакцією конституційного закону“. Друге рішення звучало: „Конституційна Комісія вирішує зложити союмові звіт зі своєї поточної праці над ревізією конституції“.

І саме у виконанні цієї другої постанови розписано вчорашнє засідання союму. Посольські давки заповнені. На лавках міністерських засіли міністер Бек, премієр Єнджєвич, біля нього міністер внутрішніх справ Перацький, та всі інші міністри, крім того — репрезентований департамент безпеки міністерства внутрішніх справ. Речинком конституційної комісії був, як генеральний референт справи зміни конституції, віце-маршал Цар, який у довшому рефераті зясував історію питання про зміну конституції та провідні засади його конституційних тез, які, як він впекивав, зібрані в підставовій засаді: сильна влада та свобода громадян, працюючих для загального добра. Зокрема референт оспорював твердження, начеб у Польщі була диктатура, аргументуючи, що колиб була диктатура, то мусів би бути диктатор, а диктатора нема, бо маршал Пілсудський ним бути не хотів і не хоче.

У дискусії над цим рефератом забирали голос представники всіх клубів, причому в імені Українського Клубу промовляв пос. д-р В. Загайкевич, який склав слідуючу заяву: Уважаємо, що нинішній спосіб поведіння, що таким непроцедуральним шляхом форсує зміну конституції, противиться обов'язуючим досі постановам конституції та регуляміну союмових нарад. Однак не на нас тяжить обов'язок стояти на сторожі союмового регуляміну та ухвалення без нас конституції. Наше становище до пропозицій конституційних тез зясували ми в заяві Українського Клубу, зложеної на засіданні Конституційної Комісії дня 11. п. м., яку в цілості підтримуємо, і до тої заяви нічого додати ми віддати не маємо.

Менш-більш подібного роду декларації, з коротшою або довшою мотивацією, складали представники всіх опозиційних клубів, — єврейки, ППС, НІР і людовці, — заявляючи, що серед таких обставин у нарадах над зміною конституції участі брати не будуть. Всі поль-

ські опозиційні клуби сядо союмових нарад покинули.

Около год. 6. веч. маршалоголосив 15-хвил. перерву. Після неї послі ББ виповнили сядо в комплеті. Вище згадані опозиційні клуби на сядо не вернулись.

Тоді віце-маршал Цар зголосив внесок, щобі предложені тези прийняти як проект закону про зміну конституції, замість нумерації вставити статті (артикули) конституції. Голосами ББ цей внесок прийнято, не послуховавши формального спротиву „обсерватора“ євдейського клубу, пос. Ст. Стронського.

Маршал піддав під голосування звіт конституційної комісії з доповненням внеску Цара. Конституційні тези, як проект закону про зміну конституції прийнято всіми голосами ББ при відсутності вищезгаданих клубів польської опозиції. Постановлено внесок, щобі перекласти негайно друге і третє голосування, — що і сталося. В той спосіб довершено формальної зміни конституції, приймаючи, що присутньою є більше ніж половина послів, яка згідно зі 125 ст. конституції більшістю 2/3 голосів має право рішати про зміну конституції. Відтак сліду-

КОМУНІКАТ

Дійшло до нашого відома, що в поодиноких місцевостях, передовсім підчас свят, піна яку консументи платять за дрімиджі, значно відбігає від справжнього ринку.

У зв'язку з цим подаємо до відома, що фабрика туртола ціна дрімиджі, разом з харчевим податком (банкеролою) є 3.85 злот. за 1 кілограм ісо, зазначена станія відборта.

Повідомаємо про те, щоб користувати консументів щодо цін, які повинні бути устійлені на дрімиджі, вже працюючи комти і належний ларібох відпровадити.

Комуникуючи про те, просимо загал запікавденні ласкаво повідомили нас про кожний випадок, коли хто домагається збільшеної ціни за дрімиджі.

22/8

Zrzeszenie Producentów Drożdży

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
WARSZAWA, UL. ZIELNA 21.

вали сцени: озації для маршала і п. Цара, від співаання Першої Бригади, послі ББ кидались собі в обійми і складали взаїмні бажання з приводу „побіди“. В год. 7.30 вечором зміна польської конституції у союмі була фактом довершенням.

З огляду на склад сенату — затвердження цієї зміни в сенаті не підлягає ніякому сумнівові.

Замирєння між Польщею і Німеччиною на 10 літ.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ПАКТ ПРО НЕАГРЕСІЮ.

ВАРШАВА, 27. І. ПАТ. Для 15. листопада 1933 р. у розмові між польським послом у Берліні і канцлером Гітлером устійлено і подано до прилюдного відома згінний памір обох урядів, щобі трактувати шляхом безпосередніх переговорів справи, які торкаються обох держав, та щобі втретися у взаїмних інтересах польского насильства. У зв'язку з тим уряди німецький і польський перевели переговори, щобі довести до порозуміння у своїх взаїмних. Ті переговори скінчилися і 26. січня п. р. польський посол у Берліні та німецький міністер закордонних справ підписали в уряді закордонних справ у Берліні такий пакт:

„Польський уряд і німецький уряд переконані, що пера-розпочати новий період в польсько-німецьких політичних взаїмних безпосереднім порозумінням обох держав. Тому рішилися положити сьогоднішньою декларацією основу під майбутній розвиток тих взаїмних. Оба уряди виходять притім із заложення, що вдержатися тривалого миру між обома державами в пера-мовинною загального миру в Європі. Тому й рішилися спирати свої взаїмні на основах, означених у париському пакті з 27. серпня 1928 р. і хотять означити ближче стосунки тих основ у своїх взаїмних. При тім кожний з обох

урядів стверджує, що прийняті ними досі у відношенні до них міжнародні зобов'язання не стоять на перешкоді мирному розвитку їхніх взаїмних ані не стоять в суперечности зі сьогоднішньою декларацією та що вона їх не нарушує. Крім того оба уряди стверджують, що сьогоднішня декларація не торкається таких справ, які згідно з міжнародним правом належать до внутрішніх справ обох держав.

Оба уряди заявляють, що хотять порозумітися безпосередньо у всіх справах, що торкаються обох держав. Якби прийшло між ними до спорів, яких не дається позалати шляхом безпосередніх переговорів, оба уряди шукатимуть їхньої розв'язки іншими мирними засобами, передбаченими в інших обов'язуючих їх взаїмних порозуміннях. Однак в ніякому випадку не будуть вживати збройного насильства, щобі позалати спірні справи.

Створені на повніших основах гарантії миру уключати обома урядами важні завдання знаходити для політичних, господарських і культурних справ розв'язки, сперті на справедливим обох держав вирівнянні інтересів. Оба уряди переконані, що взаїмні між обома державами будуть розвиватися згідно з отєю умовою та доведуть до доброго сусідського відношення обох народів, з користю не тільки для них, але й для інших європейських народів.

Отож мій перехід також і на літературу був зовсім недоривочний, а найкращим зужиткуванням своєї енергії. Звичайно до поезії підійшов я не зразу, а мусів перейти підготовчу працю. Цією працею для мене були переклади і я, заки сам почав писати, перекладав десятки віршів Бодлера, Аполінер, Моріака та інших поетів, що забирало мені весь час вільний від мистецької праці. Бож людина мусить висловлюватися у будьякий спосіб, бо нею, як казав Валері Ларбо, кермують непоборні закони ритму. Людина може не знаєти собі їх усвідомлювати та вони існують.

Тепер кілька слів про поезію, таку, якою я її бачу й хочу, щоб вона була.

Ми знаємо, що наша поезія була довгий час під непереможним впливом народньої. Та дослідження метод її творення було неможливе вже само в собі. Народня поезія це передовсім пісня. Творцем її не тільки одна людина, поет, але й колектив, нарід. Заки якесь строфа набрала свого остаточного виразу, своєї безпосередності, вона виношувалась у тисячах грудей і вигаджувалась у тисячах людських гортаней, аж набрала своєї повної немовності. Зовсім інакше творив поет, що хотів досягнути не саме враження. Він сам один, якщо він іде за цією метою та підбирає безпосередні почування найлекшим способом, орієнтуючись не на гадку, на звязкість, на силу вірша, а більш на його музичну медьовність — він попадає на шлях найменшого опору. Щоб писати прозою, писав колись Гете, треба мати щось сказати; та хто не має що сказати, той може лежати побити вірші й опини-

де одно слово витягає друге та вкінці з цього щось таки й виходить, щось, що хоч анічим і не є, усеж виглядає так, мовби це справді чимось було. Отож сучасний поет, не без того, щоб не вивчити цілої народньої творчости й не користати передовсім із її мовних багатств, повинен знати її на те, щоб її вистерігатись. Бо сучасні проблеми творчости, це передовсім конструкція, отже метода не найлекшого, а найтяжчого опору. Конструкція — ось і метода творчости. У маларстві — конструкція бараних площ; у різьбі й архітектурі — мас. У поезії — конструкція слова, будова гарних речень, гарних образів. Це дає оминати те, на що свого часу звернув увагу д-р Сімович: навірнімання, авілявання на папір своїх безпосередніх почувань, вважаючи, що краса поезії власне в них, а не в гарній вірші, гарнім у всіх відношеннях. Та нам не треба гарних почувань, писав колись Ремі де Гурмон, — нам треба гарних віршів. Гарний вірш несе із собою свою власну емоцію, що й є естетичною емоцією. Досить, кричить Гурмон, поганих віршів, що завулкують нас своїми маленькими душевними болями. Давайте гарні вірші!

Конструкція вимагає льогіки. Вже тим самим тоба футуризму раз на все в нашій поезії скінчена. Сучасний поет не потребує запустити у давні Семенкове белькотіння в роді „у бир шух“, коли він має масу нових, найдивніших слів із усіх діянок нової техніки, хемії, біології. Назви газів, як діхлордифетилсульфід, дифеніламонхлорарсен і т. п. звучать самі як футуристичні поезії, лиш що за ними криється зміст. Звичайно, тих слів у словнику

Грінченка нема, але це не значить, що їх уживати не можна. Вони відкривають головню в діяльності рим небували можливости.

Стільки про напрямну поезію. А мої длянні?

Можна багато наобіцяти ударним порядком, щоб потім не додержати. Отож про мої пачки важко мені говорити, хоч вони, значайно, є. Маючи за собою вже одну збірку, один етап, я тим сміливіше можу кинути на ріжні експерименти, не боячись закидів, що я роблю їх через те, що не змію написати доброго сонета. Мене дуже зацікавлює спеціально наймолодша французька поезія, так тісно зв'язана з маларством. Багато із досвідів французьких поетів можна присвоїти й нам, розуміється, у свідомій інтерпретації.

Окрім цього маю задуману й почасти фрагментарно записану збірку оповідань, яким темою є авантюристичні пригоди молодого українця по світі. Тема цікава тим, що героєм був би зовсім на місці, колиб був англійцем або німцем, та що стає неймовірно, коли він українець.

Премія радує мене передовсім тим, що її водночас дістає ще й інші молоді. Можна сподіватись, що на найближчий рік будуть ще трошки твори і ще більше їх і що пишеться притім в літературі найважливіше: змагання за напрямки, за методи творення, за все те, без чого годі уявити собі справжньої і повної літератури.

Кожний гріш для „Просвіти“ — це гріш на освітні змагання народу. Громадяни дайте йому волю „Просвіти“!

Сонні мрії пана Радека.

П'яного вечора останнього дня минулого року снів пан Радек у редакційній кімнаті „Діла“ писав. Працював так протестуючи проти буржуазного звичаю кінчити рік задовою, протестував так проти самого способу числити час роками, а не п'ятилітками, до того ж починаючи від Різдва Христового, за святкування якого можна не лише втратити хлібну партію, а й відбутися далекою подорожжю на північ, без надії поратися звіти.

Отже працював він останньої ночі першого року другої п'ятилітки, себто 31. постигавобря. (Рік там починається лівіабрем, потім приходить сталінабрь, молотарь, каганосабрь і т. д. Винада властиво не нова, бо вже при царі дехто казав замість марта — мартабрь.)

Він писав про „Новий політ сліту“ і кози літшов до речення — „відхляпав фантастичні плани захоплення України, які називав чомусь лише англійськими...“, сонні мрії перемогли його. Він мріяв, розуміється, не про хліб, як якийсь робітник чи колекозник, а про зайвіші шматки плутокерних масолод, підсичуваних садистичною підсвідомістю, що мільйони вмирають, позбавлені навіть хліба. Але про що саме мріяв пан Радек? От Сталін, наприклад, міг би мріяти або про шті про шашинки, чебуреки тоїм та ішні тифліські ласощі. Петровський мріяв би або про шті, або про „завренничі еталіс тругольничкі“. Радек же може з повним правом снігати: „Ох три серця роздирають мої груди“. Тому й тяжко сказати, чи мріяв він про шті, чи про бігос і ковбаси, чи про цимес міле кішвес. Він плямкнув сласпо у сні губами, але цимес обернувся раптом в паскудне більшовицьке чорнило. Замість жовки, Радек тримав між зубами сама, вимочене перо; прокинувшись раптом, плюнув, втерся рукавом і почав писати далі.

„Англійський імперіалізм, голубить мрію, що йому пощастить спрямувати все проти Соціалістичного Союзу. Це — типичні мрії... Німецький фашизм та японський імперіалізм поставили на давний порядок боротьбу за поділ світу, спри-

моваву проти СРСР, проти Франції, Польщі, Чехословаччини, Румунії, проти прибалтійських країн, проти Китаю проти Західних Держав Америки...“ Поставивши себе в пестрі такого численного товариства, пан Радек відданий знов у владу сонних мрій, які понесли його й полишили серед асамблеї Союзу Народів, а Женеві, звідки його так часто тякнули в діловощі. Промова Радєка була така само довга, як його статті в „Ізвестіях“. Не витримавши її слухати, іа Союзу Народів втікли Італія, Англія, Італія і всі, кого там не бажав бачити пан Радек. Потім останки Союзу Народів з новою недовіреною будовою перепелесили до Москви (а мріях все можливо) і віддалилися з III Інтернаціоналом. На заг. зборах Радек перевозив прилюдно чистку Ерію і кричав: „Чекайте ви, саботажники, ухилини, масте негідно показатися прилюдно за статті, які писали про СРСР в 1926 році!“ І Ерію підносили благально рука до стелі та голосив — „Хліб живе Сталін!“

Але в дійсності це був лише редакційний службовець, що даремно намагався збути Радєка цим офіційним приріданням. „Чершпінг, ду мішігнер шабестої“, зайнув його з просодия Радєк, протер очі, відповів офіційним — „Від п'ятилітки до п'ятилітки“ і перобрав телеграми.

В них стояло про зірвання англійсько-радянських торговельних переговорів та про поразки функіонських ворохобників разом з їх комуністичними союзниками. Радек змішався і закінчив тверезо статтю: „В цій світовій війні капіталізм визискуватиме своїх головою“.

Огрім Егеж.

Як ви, інтелігентна людина,

можете в нинішніх часах обійтись без — „Діла“? — Якщо вам за тяжко платити за наш часопис самому, то передплатуйте „Діло“ до спілки зі своїм сусідом. Вишліть негайно передплату і приєднуйте нам нових абонентів!

НА ОРГАНІЗАЦІЙНОМУ ФРОНТІ.

Повітовий Народний Зїзд у Калуші.

В суботу 20. січня ц. р. відбувся в Калуші Повітовий Народний Зїзд Українського Національно-Демократичного Об'єднання у великій залі Народного Дому. В год. 12.30 відчинив зїзд голова Повітового Комітету д-р Іван Сохачський і він проводив нарадам. Секретарював мгр. Аронець. На зїзді було прийнятих 110 делегатів іа 27 сіл калузького повіту.

Звіт з діяльності за час від 15. січня 1932. до 20. січня 1934. зложив секретар Комітету мгр. Аронець. Звіт виказав, що Повітовий Народний Комітет вів живу політичну працю в повіті. Засідання Повітового Комітету відбувалися раз у місяць, а в міру потреби частіше. В лютім і березні 1932 р. переведено в повіті протестційну акцію в справі самоуправних законів. Дня 8. квітня 1932 р. зорганізовано повітове господарсько-політичне віче. Реферувал поє. Луцький. В листопаді 1932 р. відбулась довірочна нарада при участі послів Луцького і Великановича. В жовтні 1932 р. відбувся дискусійний вечір у справі української преси, на якому реферували поє. Петровський і ред. Курляк. При кінці 1932 р. Повітовий Комітет зорганізував у всіх громадах повіту переведення шкільного публіцистату. Дня 18. березня 1933 р. відбулась довірочна нарада представників повіту. Реферували послів

д-р Макарушка і Великанович. З ініціативи Повітового Комітету засновано Комітет Рятунку Голодуючих на Україні. Дня 29. жовтня 1933. відбувся в цілому повіті „День жалоби і протесту“. Вкінці дня 27. грудня 1933. відбулась чергова довірочна нарада, на якій реферувал поє. Гольдман.

З черги головний секретар п. Володимир Целанич в одногодньому рефераті представив політичне положення українського народу й потребу сильної політичної організації та обговорив докладно нові самоуправні закони, а зокрема постанови виборчого регуляміну до сільських громадських рад.

Після того приступлено до вибору нового Повітового Комітету. На внесок п. Ярослава Рубчака вибрано одногодо по головою о-ра Івана Сохачького, а опісля на внесок д-ра Івана Сохачького членів Комітету.

В дискусії над звітом і виклоушенням рефератом забирали голос: Микола Литвинюшин з Долотова, Филинович з Верхів, Василь Притула з Тужилова, Гаджаровський і Василь Ставна з Сільця, Волоцький з Хотиня, Ярослав Рубчак, Володимир Дьмуль, Степан Петик з Калуша та Мельник з Шімихалія. Народний зїзд закінчився відспіванням національного гімну.

НОВИНКИ

— „Distinction“ — косметичний кабінет вул. Коперника 42 а II. пов., тел. 72-18 виконує всякі косметичні заходи факхово-дипломованими силами. Веде курси трьохмісячної науки косметики, що дають право виконувати практику самостійно. Вліски тривають. 734 і-5

— На карти „Рідної Школи“, що звільняють від алькогольних напиків зложили з нагоди Різдва отці Вл. Громадянин(ки) в зол.: З Устрів Дод. і околиці: по 3 зол. о. декан Жарський Мих., Козар Константин; по 2.50 — о. Федьків Андрій, д-р Винницький Федь, по 2 — о. Писецький Зенон, о. Вербінець Володимир, Футрик Петро, д-р Сенківський Теодозій, Бродовичева Марцеля, Коца Евстахій, Чуквенич Йосиф, Чуквінський Іван, Козьомковські В. А., Гураль Григорій, Захарко Михайло і дві особи по 1 зол. — Хто черговий?

— На допомогу ремісничій молоді! Як довідуюсь, Головна Рада Рем.Пром. Бурен у Львові, під головуством о. Бучацького, повідала на днях відозви до члєвниших львівських громадян із покликком вступати у члєни того Г.р. Як відомо, обі бурги (спів вул. Національ-

і Ходоровського) не дістають нізвідки навіть найменших підмог, а залишені на власні сили, з неймовірними труднощами вдержуються на поверхні життя. Тут не всімі зарадити поміч ідейних одиниць, а вдержати обі бурги зможе лише загаль ідейного громадянства. Приступаючи у члєни Г-ва, ми пририваємося до української нашої міст, беремо в свої руки вартати праці, охоплюємо своїми таки силами важні познції і тимсамим — і лише тоді — народний організм визбувається анемії та функціонує швидко і справно. — О. Г.

— „Хліборобський Шлях“ ч. 4. з 28. п. м. сконфіскувала цензура за статтю, присвячену 15-літтю бою під Крутами та за огляд минулорічних світових подій. Тому, що конфіскація прийшла в останній хвилині і склад у друкарні був вже розібраний, було неможливо чинити другий наклад. Видавництво „Хл. Шл.“ просить своїх передплатників не ректмизувати останнього 4-го числа.

— Композитор Ніканковський І., російський романс. Краківський „Час“ з 26. п. м. у рецензії з концерту Зенона Дольницького у Кракові пише, що в програмі напхились м. і. російські романси Чайковського Ніканковського й ін-

ших. Шкаве довідатись, чи це рецензент такий добрий знавець музичної літератури, чи сам концертант так вірно інформує чужинців про пісні свого репертуару?

— Страйк друкарів у Львові закінчений. Після 24 днів зліквідовано страйк львівських друкарських робітників. Страйк закінчено угодою, а саме: дотеперішні платні полишилися незмінені, час праці полишився той самий, себто 46 годин тижнево до кінця червня ц. р., автоматично продовжується до 48 годин, дотеперішній цінник полишається без зміни, дотеперішній цінник полишається між год. 7 рано і 7 вечір при щоденниках, а між 5 рано і 9 вечір при інших роботах, праця погодинова, в свята і відпустки числяться після нового закону. Страйк тривав повних 24 днів.

— 400.000 людей без праці. Останній тиждень кинув знову на ринок поверх 18 тисяч безробітних, так що загальне число зареєстрованих безробітних дійшло до 400 тисяч. На початку грудня було їх тільки 265.197, отже на протязі не цілих двох місяців це число зросло на 45 проц. А кілька є таких, що не є ніде зареєстровані?

— Львівська хроніка. Емілію Проць засуджено на 10 місяців в'язниці за те, що своє мешкання при вул. Шептицьких відступала за опалюю на сходинок ріжних жінок з мужчинами. На личаківському цвинтарі застрілилася 24-літня Юлія Яворська, каваринна буфетова, бо опинилась без заняття. — Нічю розпорили злодії вогнетревалу касу канцелярії управи Калуського Бровару при вул. Пелчинській ч. 32. Забрали 34 зол. — Суд засудив на 10 місяців в'язниці Конр. Марчинського, який від одної наймички за обіцянку оженитися з нею, вимантив 2.500 зол. — В Пасажі Миколаяша поліція вилловлювала торговців запальничок. Деякі з них побили одного тайного агента. Поліція арештувала чотирьох торговців запальничок.

— Арештування в звязку з жахливим дурогубством. Слідство проти 20-літнього рядового VI. див. Вацлава Маньковського, що вбив свою 42-літню мачуху, бувш. учительку Антонину Маньковську, ведуть як нагле. Маньковський признався, що заки його взяли до війська, жив із того, що йому вдалося вкрасти. Був теж караний за крадіж, однаке виконавці кари йому припинили. Мачуха обходила з ним і братом зле ще за життя батька, не давала їсти. По смерті батька було ще гірше. Думав, що прийдеться йому або красти або жати з милостині. Тому рішився вбити мачуху. На місці злочину, при вул. Святохресній ч. 32, відбувся в суботу локальна візїя. Там найшли кольбу, якою Маньковський вбив мачуху. Тіло вбитої відставили до військового шпиталю, а дім опечатали. Слідство ведуть теж проти варини Маньковського, Гринька (якого теж арештували), бо його підозрюють у спілучасті в дурогубстві. Гринько заперече свою вину, що потверджує і Маньковський. За спілучасті у пирі за загарблені гроші арештували Ярошів Городейчука, сина кіоскаря з Богданівки.

— Арештування серед члєвн Обозу Великої Польщі. На головному дворі у Варшаві переш відїздом поїзду до Лодзі поліція придержала фотографа Конажевського, при якому наїшли 500 протидержавних листочок. Арештували власника друкарні Керського (це найстарше друкарня в Варшаві), де друкувалися ті листочки, та 7 зайятих там друкарів. Усі арештовані належать до Обозу Великої Польщі. Арештували теж власника фотографічних заведені Ісачовського. Поліція перевела ревізію в дом діяча О. В. П. д-ра Мосдорфа та Светлицького, в якого домі була редакція „Штафети“, органу молоді О. В. П.

— Смерть лорда Галіфакса, провідника англо-католиків. Дня 19. п. м. помер у Гільтоні Гал. біда Донкестер, знаний у цілому англійському світі провідник англо-католиків, лорд Галіфакс, маючи 94 роки. Найвищим ієзуалом лорда Галіфакса було довести до зетікнення англійської церкви з католицькою. Цього завдання присвятив лорд Галіфакс ціле своє довге життя. Кілька разів здавалося йому, що вже осягне ціль, але надії розбивалися. Він був на спеціальних аудієнціях у папи Іоанна XIII, з яким обговорював справу уній англійської церкви з Римом. Лорд Галіфакс започаткував був також знані переговори англійських церковних достойників з кардиналом Мерсіє в Малін (переговори велися від 1921 до 1925), які розбилися тому, що англійська церква бажала задержати всі характерні ознаки своєї церкви, автономію і т. д., а Рим на це не годився. Лорд Галіфакс залишив сына, лорда Ірвіна, бувшого віце-короля Індії та дві доньки. — (Укбюро Лондон).

— Ріжні вістки. Занедаужав румунський міністер закорд. справ Тітулеску. — Голандська преса подає вістку, що Вільгельм II підготується святкувати свої 75-літні уродини особним обїдом зі запрошеними гостями. — Голова

ПОДЯКА.

„HUNGERSNOT“. Authentische Dokumente.
das Massensterben in der Sowjetunion. Zugunsten des
konfessionellen und internationalen Hilfswerkes Sei-
minenz des Kardinal-Erzbischofs von Wien herausge-
geben. Selbstverlage Willy Jakoby. Wien I. Dominikanerber-
gasse 64. Form. 8°. Вромура з портретом кард. Іо-
сифа Трапснського. 1989 року. 128 стор. 100 коп.

Львів, Кооперативка